

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึก
สาธารณะ ในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**AN ANALYSIS OF STRUCTURAL CAUSAL RELATIONSHIP OF FACTORS
INFLUENCING ON PUBLIC MIND OF UNDERGRADUATE STUDENTS,
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY**

สุคนธ์ธำ เสงี่ยมเจริญ

SUKHONTHA SENGCHAROEN

รณิดา เขยชุม¹

วิญญา วิศาลาภรณ์²

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

GRADUATE STUDENT, PROGRAM IN EDUCATIONAL RESEARCH AND STATISTICS,

FACULTY OF EDUCATION, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 596 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.10 - 0.77 และรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุอธิบายจิตสำนึกสาธารณะได้ร้อยละ 55.00 ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ และการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.47, 0.42, 0.33, 0.29 และ 0.18 ตามลำดับ สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน รองลงมา คือ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.33, 0.29, 0.15 และ 0.13 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว รองลงมา คือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.51 และ 0.34 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ

คำสำคัญ : จิตสำนึกสาธารณะ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

¹ อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุม สาขาวิชาผลการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประธานคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานินพนธ์

² รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์ สาขาวิชาผลการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรรมการควบคุมการทำปฏิญานินพนธ์

Abstract

This research intended to study structural causal relationship of factors influencing on public mind of 596 undergraduate students, Srinakharinwirot University. The data were analyzed by structural equation modeling (SEM). The research findings were positive relationships between factors of all causal variables and public mind with significant at .01 and .05 level and their correlation coefficients were between 0.10 - 0.77 and the structural relationship model fit with the empirical data that causal variables explain public mind 55.00 percents. The most total effect of variable influencing on public mind was future orientation - self control and then were social supporting from family, self-efficacy, attitude to public mind and social supporting from university with significant at .01 and total effect at 0.47, 0.42, 0.33, 0.29 and 0.18 respectively. For the most direct effect of variable influencing on public mind was self - efficacy and then were attitude to public mind, social supporting from university with significant at .01 and future orientation - self control with significant at .05 and direct effect size at 0.33, 0.29, 0.15 and 0.13 respectively and social supporting from friends and social supporting from family had not direct effect. The most indirect effect of variable influencing on public mind was social supporting from family and then were future orientation - self control with significant at .01 and indirect effect size at 0.51 and 0.34 respectively and social supporting from university had not indirect effect.

Keywords: Public Mind, Attitude to public mind

บทนำ

สังคมปัจจุบัน เป็นยุคของสังคมสมัยใหม่ (Modern Society) มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีความสลับซับซ้อน และทันสมัยมาใช้ ยังผลให้มนุษย์เกิดความสับสนวุ่นวายในการดำรงชีวิตมากขึ้น สิ่งที่มาพร้อมกับความสับสนวุ่นวายนั้น มิได้มีเพียงคุณประโยชน์เท่านั้น แต่ยังแฝงไปด้วยโทษเช่นกัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่นับวันมีแต่จะมากขึ้นทำให้จิตใจของมนุษย์เสื่อมโทรมลง เพราะมนุษย์เกิดการแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูง เกิดการบริโภคสัญลักษณ์มากกว่าบริโภคในสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง มากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้มนุษย์ขาดความสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่จะทำให้สังคมดำเนินต่อไปได้อย่างปกติสุขและเกิดปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งอำนาจ เย็นสบาย (2551:167-168) ได้กล่าวไว้ว่าปัจจุบันสังคมกำลังประสบปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งปัญหาโลกร้อน ปัญหาความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ และภัยพิบัติ ปัญหาความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรที่นำไปสู่สงครามทุกรูปแบบ ปัญหาพัฒนาการของโรคใหม่ๆ ในขณะที่โรคในอดีตซึ่งเคยกำจัดไปแล้วก็หวนคืนกลับมา อีกทั้ง ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม จนก่อให้เกิดอาชญากรรมวิปริตผิดมนุษย์ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดกระแสเรียกร้องให้ผู้คนมีความตื่นตัวในเรื่องของจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีจิตสาธารณะหรือมีจิตอาสา ที่จะกระทำการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤติดังกล่าว ตั้งแต่ระดับปัจเจกชนจนถึงระดับองค์กร ในองค์กรธุรกิจมีการผลักดันให้เกิดธุรกิจเพื่อสังคมขึ้น (Corporate Social Responsibility:CSR) ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งก็มีการผลักดันให้เกิดมหาวิทยาลัยเพื่อสังคม (University Social Responsibility:USR) ด้วยเช่นกัน

จิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind) เป็นคุณลักษณะของมนุษย์ที่สังคมประเทศในปัจจุบันนี้กำลังต้องการความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ การให้ความช่วยเหลือ การเสียสละให้กับคนอื่นอย่างเต็มอกเต็มใจ การดูแลใส่ใจ สิ่งแวดล้อมและชุมชนเป็นทุนสังคมที่ประเทศไทยและทั่วโลกกำลังผลักดันให้เกิดขึ้น เพื่อที่จะช่วยให้สังคม ชาดิบ้านเมืองสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข การที่มนุษย์จะมีจิตสำนึกสาธารณะได้นั้น จะต้องเริ่มจากจุดเล็กๆ ในรอบครัวเป็นอันดับแรก พ่อแม่และญาติจะต้องเป็นผู้ปลูกฝังในด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้กับบุตรหลาน และเมื่อเข้าสู่วัยเรียน

สถาบันการศึกษาก็ควรจะต้องมีกิจกรรมที่จะเอื้อให้นักเรียน นักศึกษาได้แสดงออกถึงการมีคุณธรรม การมีจิตสำนึกสาธารณะเพื่อเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตก่อนที่จะออกไปเผชิญกับสังคมในวัยทำงานต่อไป นอกจากนี้ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ (2539: 1-2) ได้ศึกษาการปลูกฝังให้เยาวชนทำตนให้เป็นประโยชน์เพื่อสังคมจากบุคคลในอาชีพต่างๆ และได้ให้ความหมายของการทำประโยชน์เพื่อสังคมซึ่งสอดคล้องกับจิตสาธารณะไว้ว่า คือ การทำสิ่งที่ดีงามจนเป็นนิสัย เพื่อความสุขความสงบของตนเองและสังคมส่วนรวมตลอดจนการกระทำเพื่อป้องกันปัญหาหรือการสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของสังคม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาสถาบันหนึ่งที่มองเห็นความสำคัญในเรื่องการเกิดมหาวิทยาลัยเพื่อสังคม จึงได้กำหนดอัตลักษณ์ “เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ” อันเป็นคุณลักษณะหนึ่งอันพึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกทั้ง ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยนี้ โดยมีภาระหน้าที่เกี่ยวข้องกับนิสิต จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับนิสิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยต่างๆ กับจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 596 คน ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มสาขาวิชาเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ 3) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนร้อยละ 80 (Proportional Stratified Random Sampling) โดยให้กลุ่มสาขาวิชาเป็นชั้น (Strata) และหน่วยงานเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังตารางที่ 1 โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำด้วยวิธี 20 : 1 ของ Kline (2005: 111) ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตัวแปรสังเกตได้ ในที่นี้ มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 22 ตัวแปร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจึงเท่ากับ 440

ตารางที่ 1 รายชื่อหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและจำนวนนิสิต

กลุ่มสาขาวิชา	ชื่อหน่วยงาน	จำนวนนิสิต
กลุ่มที่ 1	คณะมนุษยศาสตร์	106
	คณะศิลปกรรมศาสตร์	77
	วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน	19
	วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย	8
	สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ	31
	คณะศึกษาศาสตร์	37
กลุ่มที่ 2	คณะพลศึกษา	77

	คณะพยาบาลศาสตร์	19
	คณะทันตแพทยศาสตร์	17
	คณะเภสัชศาสตร์	20
	คณะสหเวชศาสตร์	17
กลุ่มที่ 3	คณะวิศวกรรมศาสตร์	75
	คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร	20
	วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม	73
รวม	14	596

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

นิยามปฏิบัติการ

1. จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจซึ่งแสดงออกมาทางพฤติกรรมของนิสิตเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่างๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของหรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน สังเกตได้จากการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ ปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่น มีความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว ความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำที่แสดงออกมา แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 คือ การใช้หรือการหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสิ่งของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้อะไรของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

ด้านที่ 2 คือ การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจาก การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

ด้านที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

2. เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่เป็นส่วนรวมหรือมีต่อพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ อันจะเป็นแนวโน้มให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ

3. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของนิสิตที่มีต่อการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยนิสิตมีความรู้สึกหรือรับรู้ได้ว่ามีแหล่งสนับสนุนทางสังคมเหล่านี้อยู่ในการที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการแสดงพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะ ในที่นี้ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย

4. การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่นิสิตสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการและดำเนินการในการกระทำพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ที่บางครั้งอาจมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวม รวมถึงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ในที่นี้ได้แบ่งการรับรู้ความสามารถของตนเกี่ยวกับการเกิดจิตสำนึกสาธารณะออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ความคาดหวังในความสามารถและความคาดหวังในผลของการกระทำ

5. ลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน หมายถึง การแสดงออกของนิสิตที่สามารถควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม สามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีหรือหาแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นได้ มีความยับยั้งชั่งใจ มีเหตุผลในการกระทำของตนเอง โดยเล็งเห็นว่าการแสดงนั้นจะเป็นผลสำเร็จในอนาคต เกิดเป็น

ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม สามารถคาดการณ์ไกลและบังคับตนเองให้รู้จักอดได้ รอได้ สามารถงดเว้นจากการกระทำที่สังคมไม่ยอมรับได้

โดยผู้วิจัยวัดตัวแปรทั้ง 5 ตัว ด้วยแบบวัดที่สร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีข้อความทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

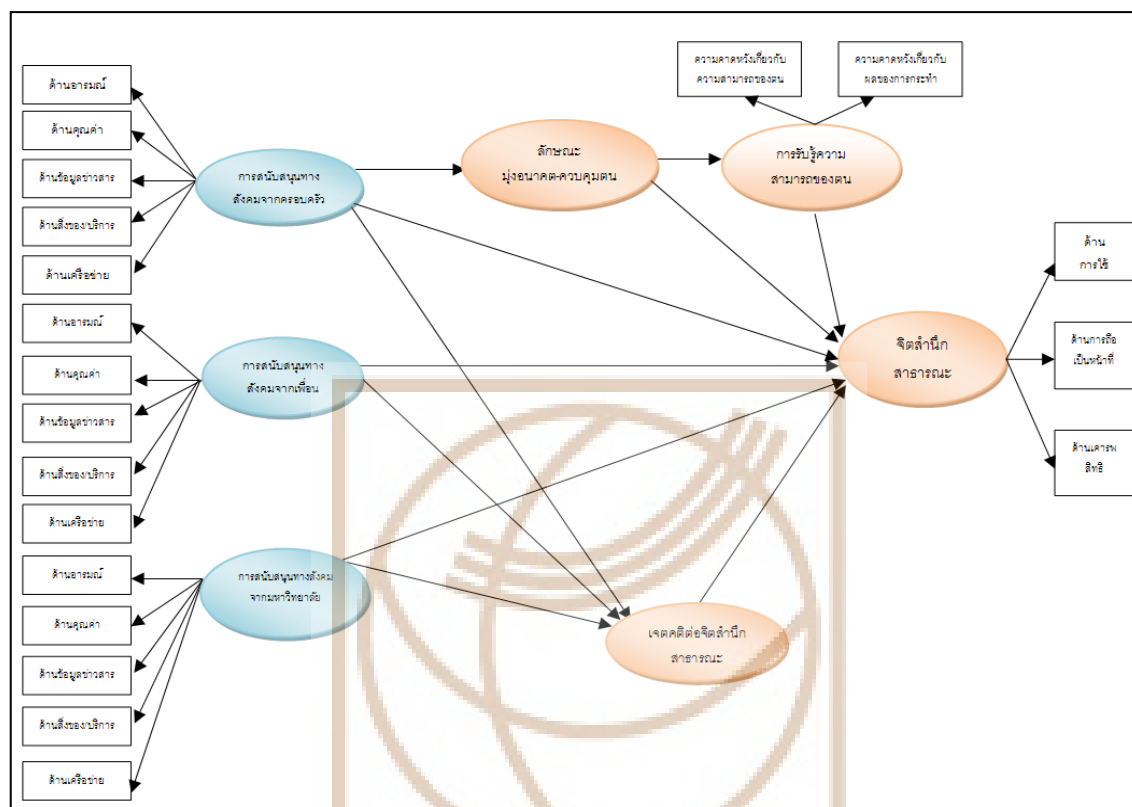
การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ยิ่รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้ศึกษาความเป็นสาเหตุของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการศึกษา โดยนักวิชาการคนสำคัญของวงวิชาการทางพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย คือ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้เขียนบทความเกี่ยวกับรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมและการประยุกต์ใช้รูปแบบทฤษฎีนี้ในลักษณะต่างๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2550) และได้กล่าวว่า รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เป็นกรอบความคิดหลักเกี่ยวกับประเภทของตัวแปรเชิงเหตุในการศึกษาวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์ และสรุปว่า สาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์มีสาเหตุจากแหล่งต่างๆ ได้แก่

- สาเหตุฝ่ายสถานการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ในที่นี้ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย
- สาเหตุฝ่ายจิตลักษณะเดิม ซึ่งเป็นจิตลักษณะหรือบุคลิกภาพที่ติดตัวมา ในที่นี้ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนและลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน
- สาเหตุฝ่ายจิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่าปฏิสัมพันธ์ภายในตนเป็นจิตลักษณะที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ในที่นี้ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ
- พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยศึกษาจิตสำนึกสาธารณะ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาเพื่อกำหนดเป็นรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน โดยผลการศึกษาพบว่าการศึกษาที่บุคคลจะเกิดจิตสำนึกเพื่อชุมชน จิตสำนึกเพื่อสังคมนั้น ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมมากมาย โดยอาจจำแนกเป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ซึ่งไพบลีย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจ (2543) ได้กล่าวไว้ว่าชีวิตที่ดีสังคมที่น่าอยู่ เกิดขึ้นได้จากตัวเราเอง โดยเริ่มต้นจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรม และยุทธนา วรณปิตกุล (2542) ได้เสริมอีกว่าเมื่อเข้าสู่วัยเรียน โรงเรียนต้องเป็นมากกว่าสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องชี้แนะสำหรับเด็กที่ครอบครัวได้ละเลยต่อเรื่องการบ่มเพาะจริยธรรม ตลอดจนเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน ที่โรงเรียน มีส่วนช่วยในการดำรงรักษาประเพณี สังคมและกฎจริยธรรม การที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่น คือ อายุระหว่าง 12-21 ปี นั้น เนื่องจาก รัฐบาลต่างตระหนักถึงพฤติกรรมเด็กวัยรุ่นที่เป็นเครื่องชี้ถึงอนาคตประเทศ เพราะวัยรุ่นเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อีกทั้งจะทำให้สังคมพัฒนาสืบไป โดยปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ (2531: 61-66) ได้ศึกษาแล้วพบว่า ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมวัยรุ่นหลักๆ ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน อีกทั้ง เจียรนัย ทรงชัยกุล (2531: 229 - 240) ก็พบว่า กลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมวัยรุ่นมากเช่นเดียวกัน ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ ผู้วิจัยจึงได้ใช้การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural RELationship model หรือ LISREL model) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้น (Path analysis) ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป กำลังเป็นที่นิยมในวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างประเทศ การวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้จะแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระในการวิจัยตัวใด จะส่งอิทธิพลในทางตรงและหรือทางอ้อมไปยังตัวแปรตาม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2537) ซึ่งทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น โดยตั้งสมมติฐานในเชิงของการทดสอบตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม โดยตั้งสมมติฐานในเชิงกลุ่มตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม จากหลักการของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมจะ

เห็นว่า กลุ่มตัวแปรอิสระด้านจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรอิสระด้านสถานการณ์ เป็นกลุ่มตัวแปรอิสระที่สามารถส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมไปสู่ตัวแปรตาม โดยอิทธิพลทางอ้อมนั้นส่งผ่านกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ สำหรับกลุ่มตัวแปรอิสระด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์จะส่งอิทธิพลทางตรงไปสู่ตัวแปรตาม

จากผู้วิจัยจึงกำหนดรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามภาวะสันนิษฐาน
ที่มา : ภาพจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเอง จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เพื่อน มหาวิทยาลัย โดยลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีรายละเอียดคุณภาพเครื่องมือ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เครื่องมือวัดที่ใช้ในงานวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

ชื่อเครื่องมือ	จำนวนข้อ	ค่า IOC	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
1.แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ	24	0.80 - 1.00	0.21 - 0.81	0.92
2.แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ	13	0.60 - 1.00	0.35 - 0.70	0.88
3. แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน	14	0.60 - 1.00	0.26 - 0.71	0.91

4. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน	10	0.60 – 1.00	0.61 – 0.74	0.91
5. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม	43	0.60 – 1.00	0.22 – 0.70	0.96

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1 แบบวัดจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ ซึ่งแบ่งเป็นระดับการปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติ				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงน้อย	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
		5	4	3	2	1
ด้านการใช้						
0	หากบริเวณที่นิสิตอยู่ไม่มีถังขยะ นิสิตจะเก็บขยะไว้ก่อนแล้วนำไปทิ้งถังขยะภายหลัง					
ด้านการถือเป็นหน้าที่						
0	นิสิตแอบนำอาหาร/เครื่องดื่ม เข้าไปกินในห้องสมุด					
ด้านการเคารพสิทธิ						
0	นิสิตปรับอุณหภูมิแอร์ในห้องเรียนตามความพอใจ					

ฉบับที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความรู้สึกของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ ดังนี้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความรู้สึกของนิสิต				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงน้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
0	นิสิตรู้สึกชื่นชมเมื่อเห็นเพื่อนเก็บขยะไปทิ้งลงถัง					
00	นิสิตพยายามบ่นเบียดเมื่อเพื่อนชวนไปทำกิจกรรมเพื่อสังคม					

ฉบับที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตน

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็นของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นของนิสิต				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงน้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1

0	นิสิตมั่นใจว่าจะทิ้งเศษขยะลงในถังขยะเท่านั้น					
00	นิสิตมั่นใจว่าจะสามารถช่วยดูแลความสะอาด ภายในมหาวิทยาลัยได้					

ฉบับที่ 4 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิต				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงน้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
0	เมื่อนำสิ่งของออกมาใช้ นิสิตพยายามจะเก็บเข้าที่ทุกครั้ง เพื่อสะดวกในการใช้งานครั้งต่อไป					
00	นิสิตพยายามช่วยประหยัดทรัพยากร โดยปิดก๊อกน้ำให้สนิทหลังเลิกใช้ทุกครั้ง					

ฉบับที่ 5 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจำนวน 3 ด้าน

คำชี้แจง ให้นิสิตอ่านและพิจารณาข้อความที่กำหนดในแต่ละข้อว่าตรงกับความคิดเห็น/การปฏิบัติของนิสิตในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางขวามือ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริงที่นิสิตปฏิบัติ				
		จริงมากที่สุด 5	จริงมาก 4	จริงน้อย 3	ไม่ค่อยจริง 2	ไม่จริงเลย 1
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว						
0	พ่อแม่คอยเป็นกำลังใจ เมื่อนิสิตทำงานผิดพลาด					
การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน						
0	เพื่อนคอยเตือนให้น่าขยะไปทิ้งถังขยะ ก่อนออกจากห้องเรียน					
การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย						
0	คณะ/มหาวิทยาลัย มีป้ายเตือนการทิ้งขยะให้ลงถัง ตามบริเวณต่างๆ					

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ

4.50 – 5.00

3.50 – 4.49

2.50 – 3.49

1.50 – 2.49

การแปลความหมาย

นิสิตมีการปฏิบัติ/มีความรู้สึก/มีความคิดเห็นในเรื่องที่วัดอยู่ในระดับมาก

นิสิตมีการปฏิบัติ/มีความรู้สึก/มีความคิดเห็นในเรื่องที่วัดอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

นิสิตมีการปฏิบัติ/มีความรู้สึก/มีความคิดเห็นในเรื่องที่วัดอยู่ในระดับปานกลาง

นิสิตมีการปฏิบัติ/มีความรู้สึก/มีความคิดเห็นในเรื่องที่วัดอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์มีขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบวัดตามเกณฑ์การตรวจคะแนนที่กำหนดไว้
2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัว ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์กระจายของข้อมูล
3. จัดกระทำตัวแปรให้เป็นข้อมูลต่อเนื่อง (Continuous Variables) และแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Normal Scores)
4. วิเคราะห์ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติและหาค่าเมตริกสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
5. นำเข้าข้อมูลด้วยขั้นตอนการเตรียมข้อมูลแบบ SIMPLIS ของสถิติ LISREL โดยใช้เมตริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) จากการแปลงคะแนนมาตรฐานมาวิเคราะห์
6. วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ และประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates = ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามภาวะสันนิษฐานที่กำหนด และมีค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์จริง จะทำให้ทราบถึงลักษณะธรรมชาติของข้อมูลในเบื้องต้น เพื่อจะได้จัดเตรียมข้อมูลให้เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ อันจะก่อให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสมในการวิเคราะห์ต่อไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น มีดังนี้

1.1 ผลการตรวจสอบข้อมูลขาดหาย พบว่า การขาดหายไปของข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสุ่ม เนื่องจากผู้ตอบลิ้มตอบคำถามบางข้อ เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วยังมีความสมบูรณ์ของการตอบมากกว่าร้อยละ 95 จึงคงข้อมูลของแบบสอบถามฉบับนั้นไว้แล้วใช้วิธีประมาณค่าข้อมูลที่ขาดหายไปใส่แทน (Replacement of missing data) โดยนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้นๆ มาเป็นคะแนนในการประมาณค่า ในที่นี้มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.76 – 4.05 จึงประมาณค่าข้อมูลเท่ากับ 4 แทนลงไป

1.2 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงข้อมูล เมื่อดำเนินการแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานแล้ว ตรวจสอบการแจกแจงความเป็นโค้งปกติรายตัวแปรพบว่า ค่าไค-สแควร์ของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 8 ตัว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ และมีตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัวจากตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 22 ตัวแปร ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดค่อนข้างใหญ่เพียงพอให้ข้อมูลมีแนวโน้มของการแจกแจงเข้าใกล้โค้งปกติ จึงอาจกล่าวได้ว่า ข้อมูลจากตัวแปร

สังเกตได้ทั้ง 22 ตัวแปร หลังดำเนินการแปลงคะแนนเป็นคะแนนมาตรฐานแล้วสามารถนำไปใช้ในการประมาณค่าความน่าจะเป็นโดยวิธี ML ได้ตามข้อตกลงเบื้องต้น

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ จากนิสิตเพศชาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 และเพศหญิง จำนวน 389 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 พบว่า นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะค่อนข้างมาก มีเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะค่อนข้างสูง มีการรับรู้ความสามารถของตนค่อนข้างสูง มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ค่อนข้างสูง และมีการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เพื่อน และมหาวิทยาลัย ค่อนข้างมาก

1.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า องค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบตัวแปรปัจจัยต่างๆ กับองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ

ชื่อตัวแปร	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง
	ค่า $r < .30$	ค่า $.30 < r < .70$	ค่า $.70 < r < .90$
จิตสำนึกสาธารณะ			.53 - .77
การรับรู้ความสามารถของตน		.34 - .63	
เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ		.49 - .67	
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน		.32 - .65	
การสนับสนุนจากครอบครัว	.18 - .47		
การสนับสนุนจากเพื่อน	.14 - .34		
การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย	.10 - .57		

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 3 ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยต่างๆ กับจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ว่า องค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < .30$) ถึงสูง ($.70 < r < .90$) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .10 - .77 โดยองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .32 - .67 และองค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ ในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .10 - .57

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ

2.1 การตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

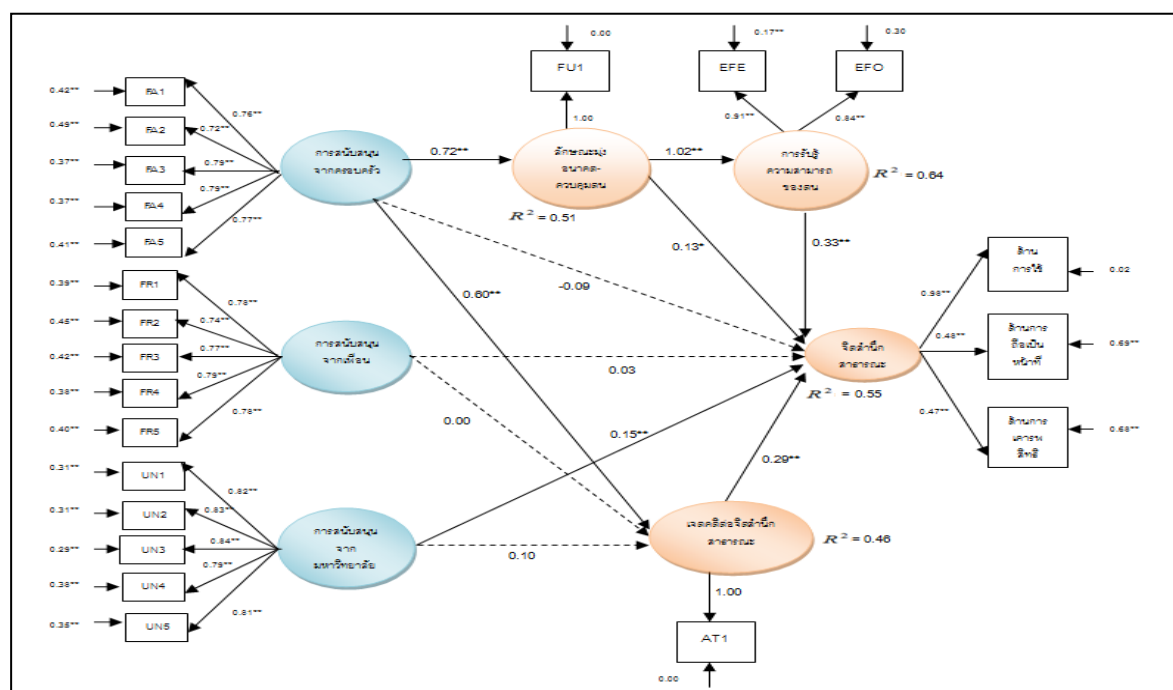
ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาต้นกำเนิดของทฤษฎีและผลการวิจัยส่วนใหญ่แล้วพบว่าเกิดจากการที่ผู้วิจัยศึกษากับนิสิตที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การเลี้ยงดูจากครอบครัว รวมถึงขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ในการวิจัย ที่ผู้วิจัยสุ่มโดยแบ่งลักษณะของหน่วยงานที่มีการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ 3) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งในบางคณะมีความหลากหลายของศาสตร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับรูปแบบโมเดลความสัมพันธ์โดยการยอมให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงนั้นสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์และผลการวิเคราะห์มีความถูกต้องมากขึ้น ประกอบกับการพิจารณาเกณฑ์ค่าสถิติและค่าดัชนีต่างๆ (นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) คือ ค่าสถิติไค-สแควร์ ค่าอัตราส่วนไค-สแควร์ต่อองศาอิสระ GFI, AGFI, SRMR, RMSEA, NFI, IFI, CFI และ CN รายละเอียดดังตารางที่ 4 ซึ่งภายหลังจากการปรับโมเดลส่งผลให้โมเดลที่ทำการปรับแก้แล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรเชิงสาเหตุตามกรอบทฤษฎีทั้งหมด ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเกิดจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาพรวมได้ร้อยละ 55.00 รายละเอียดดังภาพที่ 2

ตารางที่ 4 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนการปรับโมเดล		หลังการปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
ดัชนีวัดความกลมกลืนสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index)					
Chi-square/df	< 3	1303.83/197 = 6.62	ไม่ผ่านเกณฑ์	428.03/180 = 2.38	ผ่านเกณฑ์
P value of χ^2	> .05	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.00	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	> .90	0.83	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.94	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> .90	0.79	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.91	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	≤ .05	0.10	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.05	ผ่านเกณฑ์
SRMR	≤ .05	0.10	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.04	ผ่านเกณฑ์
ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)					
NFI	≥ .90	0.96	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
IFI	≥ .90	0.96	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ .90	0.96	ผ่านเกณฑ์	0.99	ผ่านเกณฑ์
ดัชนีระบุขนาดของกลุ่มตัวอย่าง					
CN	≥ 200	112.73	ไม่ผ่านเกณฑ์	314.75	ผ่านเกณฑ์

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 2 รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามภาวะสันนิษฐาน (หลังปรับรูปแบบ)
ที่มา : ภาพจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

2.2 การวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าการพิจารณาเฉพาะอิทธิพลทางตรงแต่ละตัวแปรแฝงนั้น ยังไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งตัวแปรต่างๆ สามารถส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกัน เพื่อความชัดเจนในการสรุปอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุต่อตัวแปรผล ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลของอิทธิพลจากตัวแปรเชิงสาเหตุต่อตัวแปรออกเป็นสามส่วน ได้แก่ อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ดังแสดงในตารางที่ 5 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 5 อิทธิพลทางตรง (Direct Effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects: IE) และอิทธิพลรวม (Total Effects: TE)

ตัวแปรผล	R^2	อิทธิพล	ตัวแปรเชิงสาเหตุ					
			การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว	การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย	เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ	ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง	การรับรู้ความสามารถของตน
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง	0.51	DE	0.72**	-	-	-	-	-
		IE	-	-	-	-	-	-
		TE	0.72**	-	-	-	-	-
การรับรู้ความสามารถของตน	0.64	DE	-	-	-	-	1.02**	-
		IE	0.73**	-	-	-	-	-
		TE	0.73**	-	-	-	1.02**	-
เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ	0.46	DE	0.60**	0.00	0.10	-	-	-
		IE	-	-	-	-	-	-
		TE	0.60**	0.00	0.10	-	-	-
จิตสำนึกสาธารณะ	0.55	DE	-0.09	0.03	0.15**	0.29**	0.13*	0.33**
		IE	0.51**	-	0.03	-	0.34**	-
		TE	0.42**	0.03	0.18**	0.29**	0.47**	0.33**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 , * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

2.2.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง (Direct Effects) ต่อจิตสำนึกสาธารณะ

1. การรับรู้ความสามารถของตน (SE)

จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.33$) โดยไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรอื่นเลย แสดงว่า นิสิตที่มีการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อสาธารณะสูง จะเกิดแรงผลักดันให้นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะสูงตามไปด้วย

2. เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT)

จากผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (AT) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิติตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.29$) โดยไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรอื่นเลย แสดงว่า หากนิสิตมีเจตคติที่ดีต่อจิตสำนึกสาธารณะแล้ว ย่อมจะมีจิตสำนึกสาธารณะ

2.2.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง (Direct Effects) และมีอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects) ต่อจิตสำนึกสาธารณะ

1. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU)

จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน (FU) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิติตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.13$) และยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ ผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.34$) ด้วย แสดงว่า นิสิตที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงจะมีจิตสำนึกสาธารณะสูงและถ้าหากนิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนสูงร่วมด้วยแล้วก็จะทำให้มีจิตสำนึกสาธารณะสูงมากขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองนั้น จะเล็งเห็นถึงผลในอนาคตในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมว่าถ้าทำไปแล้วจะทำให้สังคมได้รับประโยชน์มากเพียงใด และหากนิสิตสามารถควบคุมตนเองในการที่จะหลีกเลี่ยงการเห็นแก่ตัว เอาใจเขามาใส่ใจเรา บังคับจิตใจตนเองให้ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองที่ดี รวมถึงเคารพสิทธิของผู้อื่น ก็จะทำให้นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะมากขึ้นด้วย

2. การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA)

จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (SOFA) มีอิทธิพลลบทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิติตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -0.09$) แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ ผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน การรับรู้ความสามารถของตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.51$) แสดงว่า การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวโดยตรง ทั้งในด้านอารมณ์ การเห็นคุณค่า การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้การบริการต่างๆ รวมถึงการมีเครือข่ายในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะนั้น ไม่ได้ทำให้นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้น

3. การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN)

จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย (SOUN) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิติตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\beta = 0.15$) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อจิตสำนึกสาธารณะ ผ่านตัวแปรเจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ หากนิสิตได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านอารมณ์ การเห็นคุณค่า การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้การบริการต่างๆ รวมถึงการมีเครือข่ายในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะแล้ว นิสิตย่อมจะมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งการที่นิสิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากมหาวิทยาลัยนั้น เป็นไปได้ว่าเกิดจากการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอัตลักษณ์ที่มุ่งเน้นในเรื่องของจิตสำนึกสาธารณะอย่างชัดเจน โดยนิสิตทุกคนต้องผ่านการปฐมนิเทศและเข้าค่ายอัตลักษณ์เพื่อร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคม และมีกิจกรรมหมวดบังคับที่นิสิตต้องเข้าร่วมเพื่อรับการประทับตราก่อนสำเร็จการศึกษาทุกคน รวมถึงการที่หลักสูตรทุกหลักสูตรต้องมุ่งเน้นการเสริมสร้างจริยธรรมให้กับนิสิตด้วย

2.2.3 ตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ

1. การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOFR)

จากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน (SOUN) มีอิทธิพลบวกทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิติตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.03$) โดยไม่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรอื่นเลย แสดงว่า การที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน ทั้งในด้านอารมณ์ การ

เห็นคุณค่า การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการต่างๆ รวมถึงการมีเครือข่ายในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะนั้น ไม่ได้ส่งผลให้นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (วัชศิลป์ กฤษเจริญ: 2555: 33 – 34; อ้างอิงจาก Kohlberg, 1981) ได้ศึกษาไว้ว่า บุคคลอายุ 16 ปีขึ้นไป อยู่ในขั้นที่จะเน้นมาตรฐานทางจริยธรรมที่คนส่วนใหญ่ของสังคมยอมรับ โดยคำนึงถึงประโยชน์และสิทธิของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงผลดีผลเสียได้ ดังนั้นก่อนจะยอมรับและยึดถือปฏิบัติจะมีการใช้เหตุผลและวิจารณญาณไตร่ตรองดูก่อนว่า สิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด ซึ่งจะใช้วิจารณญาณของตนเอง โดยปราศจากอิทธิพลของบุคคลและสิ่งแวดล้อมมาเกี่ยวข้อง แต่ในช่วงอายุก่อนหน้านี้เพื่อนและบุคคลภายนอกจะมีอิทธิพลต่อการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังที่ผลการวิจัยของจุฑาพร นาครอด (2554: 125) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 แล้วพบว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเกี่ยวกับจิตสาธารณะมีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (β) เท่ากับ .248 ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดจาก 5 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบกับผลการวิจัยของธนิดา ทองมีเหลือและคณะ (2550: 96-97) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แล้วพบว่าปัจจัยพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำนายจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต เอกลักษณะแห่งตนและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนเป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ (β) เท่ากับ .148 และเมื่อศึกษาแยกตามลักษณะเพศแล้วพบว่าสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับจิตสาธารณะสำหรับสมการพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มเพศชาย ตัวแปรที่สามารถทำนายเป็นลำดับรองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน แต่ในเพศหญิง สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่สามารถทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ นั่นหมายความว่าอิทธิพลของเพื่อนต่อเพศหญิงมีผลไม่มากพอที่จะทำนายพฤติกรรมต่างๆ ได้ ซึ่งต่างจากในเพศชาย ทั้งนี้เนื่องมาจากเพศหญิง โดยเฉพาะในวัยรุ่นนั้น มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนไม่สูงเท่ากับเพศชาย (ชมภูช บุญสิทธิ์, 2541: บทคัดย่อ) การที่ระดับของสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนต่ำ แสดงว่าอิทธิพลของเพื่อนที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมจึงต่ำไปด้วย ทำให้สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ไม่สามารถทำนายจิตสาธารณะของนิสิตเพศหญิงได้ สอดคล้องกับผลการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 596 คน เป็นเพศหญิง 389 คน คิดเป็นร้อยละ 65.30 และเพศชาย 207 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 ทำให้ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนไม่ส่งผลต่อการมีจิตสำนึกสาธารณะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา โฉมแจ่ม (2544) ที่ได้ศึกษาจิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม แล้วพบว่า ปัจจัยด้านความรักที่มีต่อผู้อื่น กลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสำนึกของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน รวมถึงผลการวิจัยของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แล้วพบว่าตัวแปรการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อนเมื่อนำเข้าสมการค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) ปรากฏผลในเกณฑ์ที่ต่ำมาก เท่ากับ -0.08 และไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยที่ว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนไม่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า จิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความสามารถของตน เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ที่ระดับ .05 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งให้ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง รวมถึงตัวนิสิต ได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่เป็น

สาเหตุที่ทำให้หนังสือมีจิตสำนึกสาธารณะและตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาให้หนังสือเป็นผู้ที่ “เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ” ตามอัตลักษณ์ที่มหาวิทยาลัยฯ ได้กำหนดไว้ เพื่อพัฒนานิสิตให้ออกไปเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. สำหรับครู อาจารย์และสถาบันการศึกษา ควรดำเนินการหากิจกรรมหรือวิธีการที่เหมาะสมที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตได้แสดงออกซึ่งการมีจิตสำนึกสาธารณะ โดยอาจจะสอดแทรกไปในรายวิชาต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นและเสริมสร้างในอัตลักษณ์ด้านการมีจิตสำนึกสาธารณะให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

2. สำหรับบิดา มารดา ผู้ปกครอง ควรปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกสาธารณะให้แก่หนังสือตั้งแต่วัยเยาว์วัย ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้หนังสือมีเจตคติที่ดีต่อจิตสำนึกสาธารณะและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง อันจะส่งผลให้นิสิตเกิดการรับรู้ตนเองว่าสามารถทำในสิ่งที่เรียกว่าจิตสำนึกสาธารณะได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจ เพื่อจะได้เป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุตามกรอบทฤษฎีทั้งหมดที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาพรวมได้ร้อยละ 55.00 ส่วนที่เหลือเป็นอิทธิพลของตัวแปรที่ไม่ได้เลือกมาศึกษา รวมถึงกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาศึกษานั้นไม่ได้ศึกษาทุกคณะและทุกภาควิชา ซึ่งบางคณะผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลได้เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและเงื่อนไขของคณะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างแบบหลายกลุ่ม (Multi-group) เพิ่มเติม โดยอาจใช้โมเดลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำไปวิเคราะห์กับนิสิตในกลุ่มที่เพศต่างกัน ศาสนาต่างกัน คณะต่างกัน เพื่อให้ข้อมูลมีความละเอียดมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะ เพิ่มเติม เช่น การบริโภคข่าวสารทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์และเครือข่ายออนไลน์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ปี 2556 ของ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาพร นาครอด. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. ปริญญานิพนธ์กศ.ม.(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2531). เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมวัยรุ่น. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ดุจเดือน พันธ์นามาน. (2550, ตุลาคม). รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมและแนวทางการตั้งสมมติฐาน ในการวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย. วารสารพัฒนาสังคม. 9(1): 85-117.
- ธิดา ทองมีเหลือ ; และคณะ. (2550, กันยายน). ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 13: 91-102.
- นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปรีชา คัมภีรปกรณ. (2531). เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมวัยรุ่น. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม; และ สังคม สัจจ. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ยุทธนา วรณปิติ; และสุพิตา เริงจิต. (2542). สำนักพลเมือง ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาสังคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2539). เครื่องมือแนะแนวพัฒนาบุคลิกภาพ ชุดทำประโยชน์เพื่อสังคม. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา; และ ประเสริฐ ปันนิตศักดิ์. (2552, 4 กรกฎาคม). จิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. รายงานการเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อำนาจ เย็นสบาย. (2551). จิตอาสา. ใน จิตสำนึกสาธารณะ. หน้า 167 – 168. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- Kline, R.B. (2005). **Principles and Practice of Structural Equation Modeling** (2nd ed.) Newyork: Guilford. 366 pp.

Institute of Culture and Arts